

รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้า

กรณีการ กิ่งหวาน

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ มณีกาญจน์ เวียงรัตน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

..... กรรมการ
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี เข้มกลีกร)

วันที่...10...เดือน ...พฤษภาคม.... พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเอาใจใส่และความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สฤายุ ธีระวิชิตระกุล ที่ปรึกษาคุณฐิณีพนธ์ อาจารย์ ดร.สมุทร ชำนาญ และอาจารย์ ดร.สมศักดิ์ ลิลา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ความคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ เอื้ออาทร และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริประภา พงุทธิกุล ที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาเป็นกรรมการสอบ พร้อมกับให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าทำให้คุณฐิณีพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ศูนย์วัฒนธรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษาเล่าเรียน

ผู้วิจัยได้รับกำลังใจและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งเสมอมาจากเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาเอก และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน จนทำให้การศึกษาและการวิจัยลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกถึงความอบอุ่นและซาบซึ้ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้มาโดยตลอด

กรรณิการ์ กลิ่นหวาน

50820080: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: รูปแบบ/ การจัดการศึกษา/ ปฐมวัย/ สำหรับประเทศไทย/ ในทศวรรษหน้า

กรรมสิทธิ์ กลิ่นหวาน: รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้า
(A MODEL OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT FOR THAILAND IN THE NEXT DECADE) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์: ศญาญู ชีระวนิชตระกูล, กศ.ด., สมศักดิ์ ลิลา, กศ.ด. 228 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้าโดยใช้เทคนิค EDFR จากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 18 คน เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้าที่มีความสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีสารสนเทศ หลังจากนั้นจึงนำรูปแบบดังกล่าวมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันกับผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอ จำนวน 311 คน ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้าตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การให้ความรู้ผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) การจัดองค์การ ควรให้ความสำคัญกับโครงสร้างที่เรียบง่าย มีความยืดหยุ่นและการทำงานเป็นทีม 3) การนำ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู พัฒนาผู้บริหาร พัฒนานวัตกรรม การศึกษาปฐมวัย และการสร้างแรงจูงใจ และ 4) การควบคุม ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายใน การประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร และการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

2. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้ามีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้นมา โดยมีค่า *GFI* เท่ากับ .85 ค่า *NFI* เท่ากับ .91 ค่า *CFI* เท่ากับ .92 ค่า *AGFI* เท่ากับ .78 และค่า *RMSEA* เท่ากับ .01 ค่า *CR* มีค่าระหว่าง .85 ถึง .89 ค่า *AVE* มีค่าระหว่าง .65 - .74 ค่า λ อยู่ระหว่าง .70 - .90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

50820080: FIELD OF STUDY: EDUCATIONAL ADMINISTRATION;
Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: MODEL/ EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT/
THAILAND IN THE NEXT DECADE

KANNIKA KLINWARN: A MODEL OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION
MANAGEMENT IN THE NEXT DECADE FOR THAILAND) ADVISORS: SADAYU
TEERAWANITTAKUL, Ed.D. SUMSAK LILA, Ed.D., 228 p. 2013.

The purpose of this study was to develop a model of early childhood education management in the next decade for Thailand by using the EDFR : Ethnographic Delphi Futures Research conducted via 18 specialists to derive a model of early childhood education management in the next decade for Thailand to be relevant to the contexts of economic, society, politic, and information technology. The model was then determined by 311 district-kindergarten school administrators. The CFA: confirmatory factor analysis was employed to examine the model's construct validity in comparison to the empirical data.

The findings revealed as the following.

1. The model of early childhood education management in the next decade for Thailand , according to the opinion of specialists, was comprised of 4 components which were 1) the planning should aim to activities that help promoting the quality of the early childhood students to be relevant to the child development stages, parenthood education, and community participation 2) the organizational structuring should be simplified, flexible, and teamwork oriented 3) the leading should concentrate more on the developments of teachers, administrators, early childhood educational innovations, and motivation , and 4) the monitoring should emphasize on the internal quality assurance, work performance evaluation, and school quality development.

2. The construct validity of the tested model result was satisfactorily and well conformed with the empirical data as it had $GFI = .85$, $NFI = .91$, $CFI = .92$, $AGFI = .78$, $RMSEA = .01$, while the convergent validity and the discriminate validity were at $8.5 < CR < .89$, $.65 < AVE < .70$, $.77 < \lambda < .90$ with the statistic significance at $.01$, $.84 < \alpha - \text{Cronbach} < .89$, therefore, this clearly represented the extend of conformity among the construct validity in each variable and the empirical data.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
คำถามการวิจัย	6
กรอบความคิดของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย	
ในปัจจุบัน	12
รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย	17
รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย	36
แนวคิดทฤษฎีการบริหาร	46
การวิจัย EDR	60
การวิเคราะห์องค์ประกอบ	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
สรุปผลการวิจัย	118
อภิปรายผล	121
ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	135
ภาคผนวก	143
ภาคผนวก ก	144
ภาคผนวก ข	152
ภาคผนวก ค	147
ภาคผนวก ง	201
ภาคผนวก จ	211
ภาคผนวก ฉ	214
ภาคผนวก ช	217
ประวัติย่อของผู้วิจัย	228

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 - 5 ปี	22
2 โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	25
3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามจังหวัด	80
4 สรุปเกณฑ์การพิจารณา	86
5 ผลการวิเคราะห์แนวโน้มบริบทด้านการวางแผน	92
6 ผลการวิเคราะห์แนวโน้มด้านการจัดองค์การ	95
7 ผลการวิเคราะห์แนวโน้มด้านการนำ	98
8 ผลการวิเคราะห์แนวโน้มด้านการควบคุม	102
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของตัวแปรตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ ในรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้าตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอ	106
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรดัชนีในรูปแบบการจัด การศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้า	108
11 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมและความกลมกลืนของโมเดล	113
12 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทย ในทศวรรษหน้าด้านการวางแผน เพื่อหาความเที่ยงตรงสูงๆ หรือความเที่ยงตรง เชิงเหมือน	113
13 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทย ในทศวรรษหน้าด้านการจัดองค์การ เพื่อหาความเที่ยงตรงสูงๆ หรือความเที่ยงตรง เชิงเหมือน	114
14 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทย ในทศวรรษหน้าด้านการนำ เพื่อหาความเที่ยงตรงสูงๆ หรือความเที่ยงตรงเชิงเหมือน	115
15 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับ ประเทศไทยในทศวรรษหน้าด้านการควบคุม เพื่อหาความเที่ยงตรงสูงๆ หรือ ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน	116

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	7
2	ขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย	87
3	รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้าตามความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ	104
4	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับประเทศไทย ในทศวรรษหน้าในภาพรวม	110
5	ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโมเดลรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับ ประเทศไทยในทศวรรษหน้า จำแนกรายองค์ประกอบ.....	111